

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
6303-10

meddelad i Stockholm den 16 juni 2011

KLAGANDE
AA

MOTPART
Justitiekanslern
Box 2308
103 17 Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE
Kammarrätten i Jönköpings beslut den 27 september 2010 i mål nr 2120-10,
se bilaga

SAKEN
Ersättning till offentligt biträde

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen förklarar, med delvis bifall till överklagandet och ändring av underinstansernas avgöranden, att AA har rätt till ersättning med 325 kr inklusive mervärdesskatt för tidsspillan om 15 minuter i samband med förvaltningsrättens muntliga förhandling.

Dok.Id 107032

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Wallingatan 2

Telefon
08-561 676 00

E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-12:00
13:00-16:30

YRKANDEN M.M.

AA yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen beviljar honom ersättning med 650 kr inklusive mervärdesskatt för tidsspillan om 30 minuter i anslutning till förvaltningsrättens muntliga förhandling den 22 juli 2010 i mål nr 2641-10 och 3010-10. Han hänvisar till vad han anfört i kammarrätten och tillägger bl.a. följande.

Den tid det tar att förflytta sig mellan hans kontor och förvaltningsrättens lokaler är inte obetydlig. Vidare har kammarrätten inte beaktat de åtgärder och omständigheter som, utöver själva förflyttningen, måste anses ingå i den ersättningsgilla tidsspillan vid ett rättegångsbiträdes inställelse till en domstolsförhandling. All tidsåtgång i omedelbar anslutning till inställelsen ska läggas samman vid bedömningen av om tidsspillan ska anses obetydlig.

Justitiekanslern bestrider bifall till överklagandet och anför bl.a. följande.

Vad Högsta domstolen har fastslagit ska gälla för offentliga försvarares tidsspillan bör gälla även andra juridiska biträden vilkas ersättning fastställs med tillämpning av Domstolsverkets föreskrifter DVFS 2009:7.

AA uppgivna sammanlagda tidsspillan i förvaltningsrätten överstiger 20 minuter och bör därmed vara ersättningsgill i sin helhet om inte tidsåtgången för något av tillfällena är så obetydlig att den inte bör inräknas i den sammanlagda tidsspillan för vilken ersättning ska utgå. Den del av tidsspillan som nu ska bedömas har i kostnadsräkningen angetts som kontoret – förvaltningsrätten denna dag tur och retur 0,5 timmar. Det rör sig alltså om två tillfällen.

Det synes vara ostridigt att den tid det tar att förflytta sig mellan AA advokatkontor och förvaltningsrättens lokaler är obetydlig. Domstolarnas beslut framstår mot bakgrund härav som riktigt. AA har emellertid i sitt överklagande framhållit att hans yrkande om ersättning för tidsspillan avser mer än den faktiska

gångtiden mellan kontoret och förhandlingslokalerna.

Särskild tid för att ”samla sig inför förhandlingen” utgör inte ersättningsgill tidsspillan för en advokat. Tid som åtgår för att ta fram akten och ta på sig/av sig ytterkläderna bör däremot, om än i sig självfallet obetydlig, kunna ersättas som tidsspillan och bör då inräknas i den tid som det tar att förflytta sig till och från domstolen. Det måste givetvis också accepteras att ett biträde, även vid kort gångväg till domstolen, lämnar sitt kontor i så god tid före förhandlingen att viss tidsspillan i form av väntetid inför förhandlingsstarten kan uppstå. Tid för att möta klienten i anslutning till förhandlingen bör också kunna ersättas som tidsspillan, om den inte ersätts som arbete. I den mån väntetid ägnas åt genomgång av målet eller möte med klienten bör nedlagd tid dock normalt kunna debiteras som arbete.

Den tid det tar att förflytta sig till fots mellan AA kontor och förvaltningsrättens lokaler uppgår såvitt kan bedömas till någon eller några få minuter. Även med beaktande av att AA har behövt hantera akten samt ta på och av sig ytterkläderna i anslutning till sin promenad framstår den nödvändiga tidsåtgången i vardera riktningen sammantaget som obetydlig. Överklagandet bör därför avslås.

Sveriges advokatsamfund, som av Högsta förvaltningsdomstolen har beretts tillfälle att yttra sig i målet, anför bl.a. följande.

Utgångspunkten måste vara att tidsspillan är ersättningsgill. Praktiska och ekonomiska hänsyn talar emellertid för att tidsspillan som är obetydlig ska lämnas därhän.

AA har på ett detaljerat sätt redogjort för hur tidsspillan i målet har beräknats och uppgett tidsåtgången för den sammanlagda tidsspillan i förvaltningsrätten till 0,5 timmar. Av okänd anledning har kammarrätten vid bedömningen av hans yrkande om tidsspillan frångått tidigare praxis och enbart beaktat tiden för förflyttning

mellan advokatkontoret och förvaltningsrätten samt åter. Advokatsamfundet instämmer i den av referenten i kammarrätten avgivna skiljaktiga meningen och anser att AA ska tillerkännas begärd ersättning för tidsspillan.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Av 5 § lagen (1996:1620) om offentligt biträde framgår att bestämmelserna om ersättning till rättshjälpsbiträde i 27 § rättshjälpslagen (1996:1619) ska tillämpas även i fråga om ett offentligt biträde. Enligt 27 § första stycket rättshjälpslagen har ett rättshjälpsbiträde rätt till skälig ersättning för arbete, tidsspillan och utlägg som uppdraget har krävt. I femte stycket i samma lagrum anges att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om bl.a. beräkning av ersättningen för tidsspillan. Enligt 19 § rättshjälpsförordningen (1997:404), jämförd med 6 § förordningen (1997:405) om offentligt biträde, fastställer Domstolsverket hur tidsspillan ska beräknas. De i målet tillämpliga föreskrifterna från Domstolsverket finns i DVFS 2009:7. I 2 § i dessa föreskrifter anges att tidsspillan avser tid då produktivt arbete med något uppdrag inte kan utföras trots att den ersättningsberättigades arbetstid tas i anspråk.

I NJA 2004 s. 549 har Högsta domstolen bedömt rätten till ersättning för tidsspillan för offentlig försvarare i ett mål utanför brottmålstaxans tillämpningsområde. Högsta domstolen fann att den sammanlagda tidsspillan, i en och samma instans, måste uppgå till minst 20 minuter för att den inte ska anses obetydlig och därför inte medföra rätt till ersättning. Sammanlagd tidsspillan som uppnår denna gräns ska dock vara ersättningsgill i sin helhet, om inte tidsåtgången för något av tillfällena är så obetydlig att det tillfället inte ska inräknas i den sammanlagda tidsspillan för vilken ersättning ska utgå. Av rättsfallet framgår vidare att tidsspillan avseende en resa som tur och retur tagit 15 minuter i anspråk inte ansetts obetydlig.

Som Justitiekanslern har funnit bör Högsta domstolens uttalanden vara vägledande även när det gäller andra juridiska biträden vilkas ersättning fastställs med tillämpning av de nämnda föreskrifterna från Domstolsverket.

Mål nr
6303-10

Av handlingarna i målet framgår att AA sammanlagda tidsspillan i förvaltningsrätten uppgår till minst 20 minuter. Den bör därmed vara ersättningsgill i sin helhet, om inte tidsåtgången för något av tillfällena är så obetydlig att det tillfället inte ska inräknas. Frågan i målet är om tidsspillan i samband med den muntliga förhandlingen ska inräknas i den ersättningsgilla tiden.

AA kontor ligger på några minuters promenadavstånd från förvaltningsrätten. Vid beräkning av tidsspillan måste vidare beaktas att det, även vid ett så pass kort avstånd, är rimligt att biträdet anländer till förhandlingslokalen med viss marginal innan förhandlingen börjar. Förutom tiden för själva förflyttningen till och från förhandlingslokalen uppkommer därmed ytterligare några minuters tidsspillan i form av väntetid. Enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening kan det skäligen antas att en inställelse till en förhandling tar 15 minuter av den ersättningsberättigades arbetstid i anspråk även när bitrådets kontor ligger på kort promenadavstånd från förhandlingslokalen. Denna tidsåtgång kan inte anses så obetydlig att den inte ska inräknas i den ersättningsgilla tiden.

AA har därmed rätt till ersättning för tidsspillan om 15 minuter i samband med den muntliga förhandlingen.

Peter Kindlund
Skiljaktig mening

Margit Knutsson

Henrik Jermsten
Skiljaktig mening

Kristina Ståhl

Olle Stenman

Elin Kristensson
Föredragande justitiesekreterare

SKILJAKTIG MENING

Justitieråden Peter Kindlund och Henrik Jermsten är av skiljaktig mening och lämnar överklagandet utan bifall. De anser att skälen för Högsta förvaltningsdomstolens avgörande ska ha följande lydelse från och med fjärde stycket under rubriken Skälen för avgörandet.

Av handlingarna i målet framgår att AA uppgivna sammanlagda tidsspillan i förvaltningsrätten överstiger 20 minuter. Den bör därmed vara ersättningsgill i sin helhet om inte tidsåtgången vid något eller några av tillfällena är så obetydlig att den inte ska anses som ersättningsgill tidsspillan.

AA kontor ligger några hundra meter från förvaltningsrätten. Även med beaktande av att AA har behövt hantera akten samt ta på och av sig ytterkläderna kan den tid det tar att förflytta sig till fots mellan kontoret och förvaltningsrättens lokaler inte bedömas uppgå till mer än några få minuter. Den nödvändiga tidsåtgången i vardera riktningen framstår därmed sammantaget som så obetydlig att den inte bör beaktas vid beräkningen av den tid som utgör ersättningsgill tidsspillan. Överklagandet ska därför lämnas utan bifall.

Avd. II

Föredraget 2011-05-04